

بسمه تعالی

شماره: ۵۰۰/۴۰۹
تاریخ: ۱۳۹۹/۰۷/۲۸
مهر: دارد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

رئیس محترم دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی ارتش
رئیس محترم دانشگاه شاهد
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی جیرا... (ع)
مدیر محترم دانشگاه آزاد اسلامی
مدیرعامل محترم سازمان اسناد و کتابخانه ملی
رئیس محترم موسسه تحقیقات واکسن و سرم سازی رازی
رئیس محترم انستیتو پاستور ایران
رئیس محترم مرکز آموزشی، درمانی و تحقیقاتی قلب و عروق شهید بهشتی
رئیس محترم دانشگاه تربیت مدرس

باسلام:

بدینوسیله "شیوه نامه اجرایی ارائه دروس رشته های گروه علوم پزشکی به صورت ترکیبی" که به تایید دویست و بیست و هفتمین جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۶/۲ رسیده است، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

دکتر علی اکبر حق دوست
معاون آموزشی

رونوشت:

- رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی مجازی
- دبیران و مدیران محترم حوزه معاونت آموزشی
- دفتر معاونت

کاخ شهرک قدس: خیابان سیمای ایران، بین فلامک و زرافشان، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تلفن: ۸۸۳۶۳۹۸۳ نمایر

تلفن: ۸۸۳۶۳۵۶۰-۸۰

<http://dme.behdasht.gov.ir>

صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی:

<http://www.behdasht.gov.ir>

صفحه الکترونیکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی:

بسمه تعالی

فرم طرح درس پیشنهادی برای آماده‌سازی دروس به صورت ترکیبی یا مجازی

با توجه به رسالت دانشگاه علوم پزشکی مجازی در توسعه آموزش مجازی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و با توجه به آیین‌نامه آموزش ترکیبی در دوره‌های دکتری حرفه‌ای پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی و سایر مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی (PhD)، مصوب شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مبنی بر ارائه دروس به صورت مجازی با همکاری دانشگاه علوم پزشکی مجازی، این طرح درس پیشنهادی، تهیه و تدوین شده است.

دانشگاه علوم پزشکی مجازی

پیشنهاد آماده سازی طرح درس ترکیبی و مجازی

استاد گرامی،

برای استفاده از امکانات یادگیری الکترونیکی در درس های خود رعایت نکات زیر ضروری است:

۱. شما به دو شیوه می توانید از درس خود را به شیوه ترکیبی ارائه دهید:
 - ارائه اطلاعات کلی ضروری در چارچوب این فرم و تبادل تکالیف و سایر تعاملات، در کنار برگزاری کامل کلاس های حضوری
 - ارائه اطلاعات کلی ضروری در چارچوب این فرم و ارائه قسمتی از رئوس مطالب به شیوه غیرحضوری در حد مجاز مصوب (به میزان چهار هفدهم ساعات دروس نظری)

۲. اطلاعات کلی ضروری شامل اهداف، معرفی درس، شیوه ارزشیابی، منابع درسی و منابع مطالعه بیشتر است که باید طبق فرمت این فرم برای استفاده دانشجو آماده شود. ارائه این موارد در سامانه نوید ضروری است.

۳. علاوه بر موارد ضروری ذکر شده در بند دو، لازم است در ارائه درس فعالیت های یادگیری برای دانشجویان پیش بینی شود. در محیط یادگیری الکترونیکی (سامانه نوید) این فعالیت ها می تواند در قالب تکالیف، خودآزمون ها و شرکت در اتاق مباحثه (فورم) پیش بینی شود. این فعالیت ها باید در قالب طرح دوره معرفی و ارائه شود.

مشخصات کلی درس

- نام رشته: مقطع رشته:
- نام درس:

• مشخصات استاد مسؤول:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	دانشگاه	شماره تماس	تلفن همراه

استاد مسؤول درس وظیفه نظارت بر روند درس و تکالیف دانشجویان و ارتباط با دانشجویان را بر عهده دارد.

آدرس پست الکترونیکی استاد مسؤول:

• مشخصات استادان همکار:

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	دانشگاه	شماره تماس	تلفن همراه

استادان همکار می توانند به قسمتهای مشخصی از درس دسترسی داشته باشند.

برای آماده شدن نهایی محتوای درس قسمت های زیر باید مشخص شوند که در صفحات بعدی شرح داده شده اند:

۱. اهداف و معرفی درس
۲. تعیین جز غیرحضورى برنامه در صورت وجود
۳. منابع درسى دانشجویان
۴. تکالیف و پروژه های دانشجویان
۵. سایر فعالیت های یادگیرى
۶. شیوه ارزشیابی دانشجویان

اهداف و معرفی درس

۱. اهداف درس را برای ارائه به دانشجویان در سامانه بنویسید: (توجه داشته باشید محتوایی که به عنوان منبع آزمون به دانشجویان معرفی می‌شود باید اهداف درس را پوشش دهد و آزمون نهایی دانشجویان نیز باید با اهداف درس مطابقت داشته باشد).

..... ۱

..... ۲

..... ۳

..... ۴

..... ۵

..... ۶

۲. معرفی مختصری در حدود ۲۵۰ تا ۳۰۰ کلمه در مورد این درس بنویسید. دقت کنید معرفی موارد زیر را شامل شود:

- ☐ کاربرد و ارتباط درس با رشته یا دوره
- ☐ ارتباط و جایگاه سیستم یادگیری الکترونیکی در کنار برنامه حضوری
- ☐ توضیح کلی شیوه کار شما و روند درس
- ☐ انتظارات شما از دانشجویان (مواردی مانند به موقع پاسخ دادن به تکالیف، شرکت فعال در تعاملات و ...)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

تعیین جز غیر حضوری درس

شواهد علمی نشان داده که دانشجویان از الگوی یادگیری ترکیبی (Blended learning) راضی هستند و استفاده از این رویکرد می تواند یادگیری فعال و پایاتری را برای دانشجویان در بر داشته باشد. توجه کنید که بر اساس مقررات آموزشی مصوب امکان عدم برگزاری کلاس حضوری به میزان چهار هفدهم از ساعات دروس نظری وجود دارد اما این امر الزامی نیست و می توانید ضمن برگزاری کامل کلاس های حضوری از امکانات سیستم برای تعامل با دانشجویان استفاده کنید.

با توجه به این توضیحات قسمت های زیر را تکمیل نمایید.

۱. درس شما به کدام یک از دو شیوه زیر ارائه خواهد شد:

☐ ارائه اطلاعات کلی ضروری در چارچوب این فرم، تبادل تکالیف و سایر تعاملات در کنار برگزاری کامل کلاس ها و فعالیت های حضوری

☐ ارائه اطلاعات کلی ضروری در چارچوب این فرم و ارائه قسمتی از رئوس مطالب به شیوه غیر حضوری در حد مجاز مصوب (این نوع ارائه برای درس های واحدی غیر بالینی کاربرد دارد. توجه نمایید که در این رویکرد قسمت های مشخصی از محتوا در بخش حضوری پوشش داده نمی شوند).
در صورت استفاده از این رویکرد جدول زیر را تکمیل نمایید:

قسمت غیر حضوری پیش بینی شده	دلیل امکان غیر حضوری بودن	شیوه پوشش محتوا به شکل غیر حضوری

منابع درسی دانشجویان

در تعیین منابع درسی به نکات زیر توجه کنید:

- در این قسمت منابع مربوط به آزمون نهایی دانشجویان را ذکر نمایید. برای منابع مطالعه بیشتر در سامانه قسمتی جداگانه پیش بینی شده است.
- در این قسمت تمام منابع درس مورد نظر را فهرست نمایید. در صورتی که قسمتی از منابع در کلاس حضوری پوشش داده نمی شود حتما در توضیحات، این مطلب را به دانشجویان تبیین کنید.
- توجه داشته باشید که حجم و دشواری مطالب متناسب با تعداد واحد و جلسات درس شما و سطح دانشجویان باشد.

۱. آیا کتاب خاصی برای معرفی به دانشجویان به عنوان منبع آزمون در نظر دارید؟ ☐ بلی ☐ خیر
در صورت وجود جدول زیر را تکمیل کنید:

صفحات و فصل های مشخص شده برای آزمون	مشخصات کتاب شامل عنوان، نویسندگان، مترجمین، انتشارات، سال و نوبت چاپ

۲. آیا مقاله خاصی برای معرفی به دانشجویان به عنوان منبع آزمون در نظر دارید؟ ☐ بلی ☐ خیر
در صورت وجود مشخصات کامل مقاله را بنویسید.

نحوه دسترسی دانشجویان به مقاله	مشخصات مقاله شامل عنوان، نویسندگان، مجله، سال و شماره انتشار و صفحات

۳. در صورتی که در نظر دارید جزوه یا هر نوع محتوای دیگری (مانند فیلم، مجموعه اسلاید و ...) علاوه بر کتاب فوق یا به تنهایی به عنوان منبع درسی به دانشجویان معرفی کنید، مشخصات آن را ذکر کنید و **فایل** آن را ضمیمه نمایید:

نوع محتوا*	مشخصات شامل عنوان و مؤلفین / تهیه‌کنندگان	توضیحات	آماده بودن فایل برای بارگذاری**

* منظور اسلاید پاور پوینت، جزوه، فیلم آموزشی، محتوای بارگذاری شده بر روی سامانه‌های دیگر دانشگاه و ... است.

** لازم ذکر است که محتوای ضمیمه باید قبل از آغاز ترم به صورت نهایی آماده شده باشد.

۴. در صورتی که در نظر دارید محتوای دیگری (مانند کتاب، مجموعه اسلاید، جزوه و ...) را به عنوان منبع مطالعه بیشتر به دانشجویان معرفی کنید، مشخصات کامل آن را ذکر کنید. (در سامانه قسمتی جداگانه برای این موارد در نظر گرفته شده است).

- ۱.....
- ۲.....
- ۳.....
- ۴.....
- ۵.....

خودآزمون‌ها

- خودآزمون‌ها می‌توانند در کمک به یادگیری و خودارزیابی دانشجویان نقش مهمی داشته باشند.
- در سامانه امکان طراحی انواع آزمون‌های تشریحی، چند گزینه‌ای، جورکردنی، جای خالی و ... وجود دارد.
- در نوع آزمون‌های تشریحی می‌توانید از دانشجو بخواهید که بعد از شرکت در آزمون با توجه به پاسخ ارائه شده شما، آزمون خود را تصحیح کند.
- شما می‌توانید از خودآزمون‌ها در زمان‌هایی که به علت مسافرت یا ... امکان تعامل در قالب تکالیف را ندارید، استفاده کنید.

۱. آیا برای درس خودآزمون در نظر گرفته‌اید؟ ☐ بلی ☐ خیر

در صورت وجود تعداد و نوع خودآزمون‌ها را ذکر کنید

شماره	عنوان آزمون	نوع آزمون	مهلت پاسخ دادن دانشجویان	مهلت ارائه بازخورد به تکالیف
مثال	آزمون مبحث نیازسنجی در برنامه درسی	تستی چهار جوابی	از ۹۶/۷/۱۴ تا ۹۶/۷/۲۰	تا تاریخ ۹۶/۷/۲۴

تکالیف و پروژه‌های دانشجویان

فرایند یاددهی-یادگیری در این سیستم آموزشی از طریق تکالیف و تا حدی خودآزمون‌ها مدیریت می‌شود. در تعریف تکالیف به موارد زیر توجه کنید:

- پوشش بخش غیرحضورى درس از طریق تعریف تکالیف مناسب برای دانشجویان ضرورى است.
- در صورت تمایل برای بخش حضورى درس نیز می‌توانید تکالیف مناسبی را طراحی و ارائه نمایید.
- زمان‌بندی مناسب برای تکالیف در نظر بگیرید.
- تکالیف بهتر است بر مهارت‌های حل مساله و قدرت تحلیل و نقد دانشجویان متمرکز باشد.
- این تکالیف با مفهوم پروژه پایان ترم تفاوت دارند. در این تکالیف هدف مطالعه منابع و یادگیری دانشجو است. اما در پروژه پایان ترم فعالیت خاصی در راستای به کار بردن آموخته‌ها تعریف می‌شود.

در قسمتهای زیر پروژه پایان ترم و تکالیف درس خود را مشخص نمایید.

• تکالیف طول ترم

شماره	عنوان تکالیف	شرح تکالیف	مهلت پاسخ دادن دانشجویان	مهلت فیدبک دادن مدرس	هدف از ارائه تکالیف
مثال	تکالیف اول کلاسی	در این تکالیف در یک پاراگراف کوتاه شرح دهید که مفهوم این عبارت چیست؟ "برنامه‌های درسی زیادی به صورت هم‌زمان به وجود آمده‌اند. تمام این برنامه‌ها باید همگرا و همسان شوند." در مورد کوریکولوم رشته پزشکی (یا اگر آشنایی شما کافی نیست کوریکولوم رشته خودتان) مصادیقی برای موارد زیر ذکر نمایید: برنامه درسی رسمی و غیر رسمی، برنامه درسی مخفی، برنامه درسی طراحی شده، آموزش داده شده و مورد سنجش واقع شده و برنامه درسی بی اثر	۹۶/۷/۱۲ تا ۹۶/۷/۲۳	۹۶/۷/۲۷	مرور فصل مربوطه از منبع درسی و درک مفاهیم مربوطه

• پروژه پایان ترم

۱. آیا برای درس خود پروژه پایان ترم در نظر گرفته‌اید؟ ☐ بلی ☐ خیر

در صورت پاسخ مثبت شرح مختصر و هدف از ارائه آن را بنویسید:

سایر فعالیت های یادگیری

در سامانه امکان فعال سازی اتاق بحث (غیرهمزمان)، وجود دارد. اگر در طراحی و هدایت مباحثه دقت کافی انجام شود می-تواند به پرورش تفکر انتقادی در دانشجویان کمک زیادی نماید. در صورت تمایل به استفاده از این امکان موارد زیر را تکمیل نمایید:

• اتاق بحث (فورم)

موضوع بحث:

ارزشیابی دانشجویان

۱. ملاک‌ها و بارم‌بندی دقیق ارزشیابی نهایی دانشجو را ذکر نمایید. (مواردی چون نمره آزمون کتبی، حضور و غیاب در کلاسهای حضوری، تکالیف و سایر فعالیت‌های پیش بینی شده)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲. شیوه آزمون کتبی نهایی دانشجویان (آزمون حضوری پایان ترم) چیست؟ (شفاهی، عملی، تشریحی، تستی یا ...)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

نام و نام خانوادگی و امضای مدیر گروه

نام و نام خانوادگی و امضای استاد مسؤول درس

بسمه تعالی

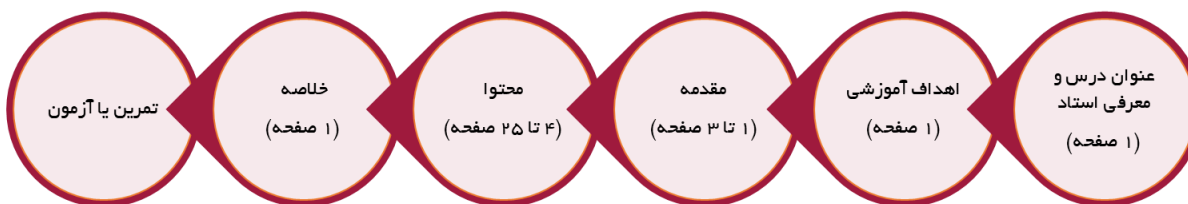
دانشگاه علوم پزشکی مجازی
Virtual University of Medical Sciences

دانشگاه علوم پزشکی مجازی معاونت زیر ساخت، مدیریت مجازی سازی راهنمای طراحی آموزشی درس الکترونیکی

این راهنما با توجه به توسعه قابل ملاحظه یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و تولید بیش از پیش محتوای الکترونیکی برای استفاده در آن، و به منظور کمک به تولید محتوای استاندارد و اثربخش، در دانشگاه علوم پزشکی مجازی تهیه شده است. امید است تا با تولید محتوای آموزشی مناسب، به توسعه کاربرد آموزش‌های مجازی در دانشگاه‌ها کمک شود.

ساختار یک درس الکترونیکی تعاملی

ساختار زیر که بر اساس وقایع آموزشی گانیه (Gagné, 1965) تدوین شده است برای طراحی درس الکترونیکی تعاملی پیشنهاد می‌شود. هر یک از گام‌های این الگو، دارای چندین رهنمود مبتنی بر شواهد برای طراحی آموزشی درس است. لازم به ذکر است تعداد صفحات هر گام در محتوای الکترونیکی صرفاً جنبه پیشنهادی دارد و در عمل می‌تواند متناسب با نظر متخصص موضوعی یا تیم طراحی آموزشی تغییر یابد.

در جدول زیر ضمن تعریف هر یک از اجزاء درس، رهنمودهایی برای طراحی آموزشی اثربخش هر بخش ارائه شده است.

اجزاء درس	رهنمودها
عنوان درس و معرفی استاد: ترجیحاً اولین اسلاید به عنوان درس و معرفی استاد اختصاص یابد.	- عنوان درس باید کوتاه و گویا باشد. - موضوع درس به خوبی بیانگر اهداف درس باشد. - موضوع درس مشخص باشد و با اندازه قلم مناسب در صفحه نمایش داده شود. - تصویر با کیفیت و جدید استاد در بخشی از صفحه نمایش داده شود. - موسیقی پس زمینه صرفاً برای ابتدا و انتهای درس جایز است.

- اهداف آموزشی درس به طور واضح و ترجیحا به صورت رفتاری بیان شود. - اهداف آموزشی در سطوح بالای تاکسونومی (شناختی، عاطفی، روانی-حرکتی) بیان شود. - آنچه از یادگیرندگان در پایان هر درس انتظار می‌رود به طور مشخص بیان شود. - اهداف آموزشی بیان شده بعد از مطالعه درس توسط یادگیرنده قابل تحقق باشد. - طول مدت درس با اهداف مشخص شده همخوانی داشته باشد.	هدف های آموزشی: یادگیرنده باید از بازده یادگیری که از او انتظار می‌رود، آگاه باشد. لذا صفحه دوم شامل یک توضیح روشن و غیر رسمی از هدف های یادگیری درس است.
- مقدمه مرور کوتاهی از مطالب پیش نیاز برای شروع درس است. - مقدمه یادگیرندگان را برای توجه به درس برمی‌انگیزاند. - موقعیت درس نسبت به مباحث دیگر در مقدمه ذکر شود. - مقدمه را با اطلاعات جالب شروع کنید تا یادگیرندگان را جذب کند. - سعی کنید مطالب جدید را با موضوعاتی که یادگیرندگان قبلا آموخته‌اند، ارتباط دهید تا بتوانند با سازمان دهی مناسب، یادگیری معنادار داشته باشند.	مقدمه: هدف اصلی از مقدمه درس تسهیل یادآوری آموخته های پیشین و برانگیختن یادگیرنده برای ادامه درس است.
- طبق اصل چند رسانه‌ای، از کلمات و گرافیک به جای کلمات به تنهایی استفاده کنید. - طبق اصل مجاورت، به لحاظ مکانی و زمانی کلمات را با گرافیک مربوطه هماهنگ کنید. - طبق اصل زیاده‌کاری، صفحه اسلاید هر چه ساده تر و دارای عناصر کمتری باشد بهتر است. - طبق اصل شخصی سازی، محتوا با رعایت قواعد دستوری به سبک محاوره‌ای ارائه شود. - طبق اصل جداسازی، با شکستن درس به بخش‌های مختلف، پیچیدگی آن را مدیریت کنید. - طبق اصل پیش آموزش، در توالی محتوای درس ارائه پیش نیازها رعایت گردد. - به یادگیرندگان مثال‌هایی ارائه دهید که فارغ از پیش‌زمینه فرهنگی برای همه قابل درک باشد. - سطح جزئیات ارائه شده درباره موضوع باید با سطح مخاطب آن دوره منطبق باشد. - برای حقایق و اطلاعات ارائه شده در محتوا، منابع موثق ارائه شود. - تأکیدها و برجسته‌سازی‌ها برای مطالب یا مفاهیم مهم اعمال شود. - تا حد امکان به جای متن، از مدل‌ها، تصاویر، گراف‌ها و ... در اسلاید استفاده شود. - متناسب با هدف و موضوع درس از ویدئو، پویانمایی، تصویر، صوت و شکل استفاده شود. - تنها زمانی باید از ویدئو و پویانمایی استفاده شود که حرکت، عامل مهمی در آموزش باشد. - ویژگی‌های کنترل نمایش محتوا (توقف، نمایش) در نظر گرفته شود.	محتوا (هسته درس): محتوا در چندین صفحه (تقریبا بین ۴ تا ۲۵ اسلاید) هسته درس را تشکیل می‌دهد. محتوا ترکیبی از متن، گرافیک، مثال‌ها و سوالات عملی است. هدف از این بخش تسهیل یادگیری یادگیرندگان است و بایستی در سطح دانش و سن مخاطبان ارائه شود. طیف وسیعی از تکنیک‌های آموزشی را می‌توان برای ارائه مطالب استفاده کرد.
- خلاصه‌ای از مطالب درس ارائه شود. - نکات کلیدی درس که یادگیری آن برای درک مطالب دیگر ضرورت دارد بیان شود. - از راهبردهای یادگیری خلاقانه (نقشه مفهومی، چارت، دسته بندی و غیره) برای ارائه خلاصه استفاده شود. - سازماندهی و ارتباط بین مفاهیم مختلف درس در خلاصه مشخص باشد. - راهبردهایی برای یادگیری بهتر مطالب درس و به خاطر سپاری آنها ارائه شود. - با فنون برجسته سازی، مدل، گرافیک و غیره نکات کلیدی درس در صفحه تلخیص گردد.	خلاصه: شامل فهرستی از نکات کلیدی درس است. هدف خلاصه این است که کمک کند تا یادگیرنده نکات کلیدی درسی را به خاطر بسپارد.

- منابع استفاده شده برای محتوای درس در صفحه مستقیماً ذکر شود. - منابع و پیوندهایی برای مطالعه بیشتر ارائه شود.	
- انتظارات و معیارها برای انجام تکالیف به طور واضح بیان شود. - از انواع مختلف سؤالات (کوتاه پاسخ، تشریحی، جور کردنی، چندگزینه‌ای و درست / نادرست) استفاده شود. - هر آزمون باید بازخورد ارائه کرده یا پاسخ‌های صحیح را نشان دهد. - بازخوردها داده شده به پاسخ‌یادگیرندگان، آنها را به جستجوی مفاهیم بیشتر تشویق و هدایت کند. - نتیجه آزمون برای یادگیرندگان ارائه شود تا از عملکردشان اطلاع یابند. - انجام فعالیت‌های یادگیری (مانند ارجاع به جستجو و مطالعه منابع بیشتر، مشاهده ویدئو، تمرین در آزمایشگاه مجازی، لینک سایت، پایگاه‌های اطلاعاتی و ...) یادگیرندگان را به مشارکت در امر یادگیری ترغیب می‌کند و باعث انتقال یادگیری می‌شود.	تمرین یا آزمون: بعد از ارائه مطالب درس بایستی یادگیرندگان بتوانند آموخته‌های خود را آزمون کنند یا استاد دانشجویان را برای انتقال یادگیری و آموختن بیشتر دعوت کند. در این بخش یا سؤالاتی برای درگیری بیشتر یادگیرندگان با محتوا طرح می‌گردد یا از آنها برای انجام دادن فعالیتی دعوت می‌شود.
- مشخصات درس (عنوان، مخاطب، نویسنده، مدرس، ناشر، مالکیت) در یک صفحه ارائه شود. - مدرس/مؤلف مسئول باید بر اساس موضوع درس و سرعت رشد علم مربوطه، زمان اعتبار محتوای الکترونیکی را مشخص کند و بهتر است این زمان بیشتر از یکسال باشد. - تاریخ تولید درس، مشخص شود.	شناسه درس: مشخصات درس و حق تالیف در این صفحه قرار گیرد.
- فهرست مطالب درس به گونه‌ای باشد که اطلاعات مورد نیاز یادگیرندگان به راحتی قابل دسترسی باشد. - ناوبری محتوای الکترونیکی تولید شده، به گونه‌ای باشد که یادگیرنده به راحتی بتواند به فعالیت بعدی و قبلی حرکت کند یا یک فعالیت را تکرار، متوقف، و آن را ادامه دهد. - محتوای اسلایدها و فهرست مطالب بهتر است به یک زبان (فارسی یا زبان انگلیسی) ارائه گردد.	موارد تکمیلی: نکات یا مواردی که لازم است در تولید محتوای الکترونیکی رعایت شود.
- اصول اخلاقی باید در محتواهای الکترونیکی مطابق با راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی، راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی و کدهای اخلاقی در محتواهای الکترونیکی، رعایت شود. - مطالب ارائه شده در محتوای الکترونیکی و تمام عکس‌ها، نمودارها، تصاویر، فیلم‌ها و غیره باید دارای مجوز استفاده از صاحب اثر و با ذکر منبع باشد.	مالکیت معنوی: در محتوای الکترونیکی باید اصول اخلاقی، مالکیت معنوی و تعهد حرفه‌ای رعایت شود

موفق باشید

معاونت زیر ساخت

دانشگاه علوم پزشکی مجازی

بسمه تعالی

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

شورای عالی آموزش مجازی

الزامات ارائه دروس به صورت مجازی

مقدمه: به دنبال شیوع بیماری کووید ۱۹ از بهمن ماه سال ۱۳۹۸ و ممنوعیت حضور دانشجویان در محیط دانشگاه، آموزش مجازی به عنوان راه کار اصلی ادامه تحصیل دانشجویان و جلوگیری از وقفه آموزشی در همه دنیا از جمله ایران مورد توجه قرار گرفت. امروزه در اکثر کشورهای جهان آموزش دانشجویان در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی از طریق مجازی و با استفاده از امکانات یادگیری الکترونیکی همزمان و غیر همزمان با سرعت و جدیت در حال انجام است. خوشبختانه زیرساخت‌های لازم برای ارائه این آموزش‌ها در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور از مدت‌ها قبل از شیوع بیماری و بر اساس طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی طراحی و مستقر شده بود و شروع برنامه‌های آموزش مجازی با کمترین مشکل انجام شد. این روند با شیب بسیار بالا گسترش یافت و در زمان کمتر از ۲ ماه بیش از ده برابر افزایش یافت. اگرچه تقویت زیرساخت و افزایش کمیت فعالیت‌های آموزش مجازی با شدت و قدرت گذشته ادامه دارد، ولی باید به طور همزمان به کیفیت آموزش مجازی در حال ارائه نیز پرداخته شود تا ضمن ایجاد رضایت در دانشجویان، یادگیری اثربخش آنها نیز تضمین شود. بسیاری از دانشگاه‌های کشور اقدامات اثربخش و مناسبی برای بررسی و ارتقای کیفیت دروس مجازی انجام داده‌اند. این دستورالعمل که به درخواست تعداد زیادی از کلان مناطق آمایشی تهیه شده، می‌تواند برای راهنمایی مسوولین محترم آموزش مجازی در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

لازم ذکر است که در هر یک از الزامات توضیحاتی به صورت پاورقی نوشته شده که بر اساس اصول پداگوژیکی بوده و در تبیین الزامات مفید است.

تعاریف:

- **یادگیری الکترونیکی (e-Learning):** به کلیه اقداماتی اطلاق می‌شود که از طریق اینترنت ارائه شده و موجب تقویت فرآیند یاددهی-یادگیری می‌شود (در این مستند معادل **آموزش مجازی** در نظر گرفته شده است) و شامل دو دسته اصلی است:
 - **آموزش همزمان (Synchronous):** یکی از انواع یادگیری الکترونیکی است که در آن فراگیرنده و فرادهنده به طور هم زمان در فرآیند یاددهی-یادگیری شرکت می‌کنند. مانند وب کنفرانس، ویدئو کنفرانس و کلاس مجازی.
 - **آموزش غیر همزمان (Asynchronous):** یکی از انواع یادگیری الکترونیکی است که در آن فراگیرنده و فرادهنده در زمان‌های متفاوت در فرآیند یاددهی-یادگیری شرکت می‌کنند. مانند ارائه تکلیف در نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی.

- **نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی (Learning Management System: LMS):** یا (Virtual Learning Environment: VLE) نرم افزاری است که کلیه وقایع مربوط به یادگیری را به صورت الکترونیکی مدیریت می کند. از قابلیت های اصلی این نرم افزارها می توان به ثبت نام فراگیران در آن، ارائه اطلاعات درس و دوره آموزشی، ضبط فعالیت های مدرسان و فراگیران، ارائه گزارش از فعالیت ها، ارائه تکالیف، ارائه بازخورد توسط مدرسان، انتقال پیام ها، تقویم آموزشی و اطلاع رسانی وقایع مهم، برگزاری آزمون های برخط و ... اشاره کرد.
- **مراکز آموزش مجازی:** به تمامی مراکزی اطلاق می شود که به طور تخصصی و تنها در حوزه تولید، ارائه و ارزشیابی برنامه های یادگیری الکترونیکی فعالیت می کنند.
- **یادگیرنده مجازی (e-Student):** کلیه فراگیرانی هستند که از طریق مجازی آموزش می بینند. این آموزش اعم از رشته های رسمی منجر به مدرک، کمک آموزشی، ضمن خدمت و توانمندسازی، آموزش مداوم یا حرفه ای یا آموزش جامعه است.
- **مدرس الکترونیکی (e-Teacher):** کلیه مدرسانی که آموزش های خود را با استفاده از امکانات مجازی برخط همزمان یا غیر همزمان ارائه می دهند. این آموزش اعم از رشته های رسمی منجر به مدرک، کمک آموزشی، ضمن خدمت و توانمندسازی، آموزش مداوم یا حرفه ای یا آموزش جامعه است.
- **محتوای الکترونیکی (e-Content):** به کلیه محتواهای آموزشی اعم از چند رسانه ای ها، فایل های الکترونیکی، گرافیک، متن، تصویر، اسلاید، انیمیشن، منابع درسی، محتواهای حاصل از تعامل بین دانشجویان یا بین دانشجو و استاد و ... اطلاق می شود که قابلیت ارائه از طریق نرم افزار مدیریت یادگیری الکترونیکی در اینترنت را داشته باشند.

ماده ۱. میزان ارائه دروس به صورت مجازی:

در شرایط عادی آیین نامه آموزش ترکیبی مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مبنای اصلی میزان ارائه مجازی دروس نظری (چهار هفدهم با تایید دانشکده و تا ۶۰ درصد با تایید شورای آموزشی دانشگاه) است. اما با توجه به مجوز معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در شرایط بحرانی می تواند در هر دانشگاه، بسته به نظر شورای آموزشی دانشگاه، درصد بیشتری به صورت مجازی ارائه شود.

ماده ۲. تکمیل پنل درس در LMS:

مدرس هر درس موظف است موارد زیر را به عنوان حداقل الزامات ارائه مجازی درس در پنل اختصاصی خود در LMS ارائه دهد. ارائه درس بدون یکی از موارد زیر مجازی محسوب نمی شود:

الف) طرح درس شامل روند آموزشی، اهداف رفتاری و شناختی درس، انتظارات از دانشجو و زمان بندی درس باید در قسمت معرفی درس و یا به عنوان اولین محتوا در اختیار دانشجو قرار گیرد^۱.

۱ مدرسان باید بر اساس تجربه خود سوالات دانشجویان را تا حد ممکن پیش بینی کرده و در طرح درس پاسخ دهند. به گونه ای که دانشجویان بعد از مطالعه آن اشراف کامل به فعالیت های مورد نیاز در طول دوره پیدا کنند.

ب) منابع: منابع مورد مطالعه باید به ترتیب روند آموزشی درس در LMS قرار گیرد. این منابع باید متناسب با تعداد واحد درسی باشد. هر کدام از محتواها باید بر اساس یک یا چند هدف از اهداف درس که در قسمت معرفی آمده ارائه شود. تعداد متعدد محتوا بیش از اهداف و نامتناسب با تعداد واحد قابل قبول نیست.^۲

ج) فعالیت‌های یادگیری: در هر درس باید متناسب با تعداد واحدهای درسی، تعدادی فعالیت یادگیری شامل تکلیف، آزمون و گروه گفتگو ارائه شود. تعداد این فعالیت‌ها باید متناسب با تعداد واحد درسی و مقطع دانشجویان بوده و به گونه‌ای باشد که مدرس بتواند به آنها بازخورد فردی بدهد.^۳

ماده ۳. نوع محتواهای آموزشی:

مدرس باید محتواهای آموزشی متناسب را در LMS قرار دهد.^۴

۱-۳- محتواها می‌تواند با توجه به درس، شامل معرفی مشخصات کتاب مرجع، فایل یا لینک کتاب الکترونیکی، فایل یا لینک مقاله، جزوه، پادکست صوتی، صدای همزمان شده با اسلایدها و مولتی مدیا باشد.

۲-۳- نوع محتوا باید بر اساس مقطع دانشجویان و میزان دشواری درس تعیین شود.^۵

۳-۳- تنها در شرایط خاص و با توجه به مبحث مورد تدریس می‌توان از فیلم فرآیند استفاده کرد ولی بارگذاری فیلم سخنرانی استاد قابل قبول نیست.

۴-۳- با توجه به عرض باند اینترنت پایین در کشور، محتواها باید تا حد امکان کم حجم باشند.^۶

۵-۳- قرار دادن فیلم‌های حجیم و یا فیلم‌های منابع محتوا مانند یوتیوب یا موکس آرمان در سامانه LMS قابل قبول نیست. در چنین مواردی باید تنها لینک محتوای مذکور در سامانه LMS قرار گیرد. می‌توان از امکاناتی مانند Google Mega، drive، ... نیز برای قرار دادن محتوا و ارائه لینک آن در سامانه LMS استفاده کرد.

۶-۳- توصیه می‌شود تا در تمام محتواها مالکیت معنوی بر اساس استانداردهای اعتباربخشی مراکز آموزش مجازی کشور مصوب شورای عالی آموزش مجازی رعایت شود.

۷-۳- هر گونه الزام مدرسان برای بارگذاری تعداد زیاد محتوا در قسمت منابع ممنوع است.

۲ در مورد نوع محتوا در موارد بعدی توضیح داده شده است.

۳ در مورد نوع فعالیت‌های یادگیری در موارد بعدی توضیح داده شده است.

۴ توجه کنید که تعداد زیاد محتوا دلیل کیفیت بالای تدریس نیست. به عنوان مثال ممکن است در یک درس در مقطع دکتری تخصصی PhD تنها با معرفی کتاب مرجع در قسمت محتوا و با ارائه تکالیف تحلیلی بالترین میزان یادگیری را حاصل کند در صورتی که تنها یک محتوا داشته است.

۵ در مقاطع under graduate مانند کارشناسی و دکتری عمومی توضیحات استاد عامل اصلی یادگیری است و باید محتواهای مولتی مدیا و اسلایدهای همزمان با صدای استاد بیشتر ارائه شود. ولی در مقاطع تحصیلات تکمیلی مانند دکتری تخصصی PhD می‌توان با معرفی کتاب درسی مرجع و ایجاد تعامل با پاسخ به سوالات و بازخورد به تکالیف یادگیری دانشجو را تضمین کرد.

۶ انتظار می‌رود که دانشگاه‌ها (به ویژه دانشگاه‌هایی که دارای مرکز آموزش مجازی هستند) امکانات تولید محتوای الکترونیکی استاندارد (بر اساس آیین‌نامه الزامات محتواهای الکترونیکی دانشگاه علوم پزشکی مجازی) را فراهم کرده و در اختیار اعضای هیات علمی قرار دهند. ولی در شرایط اضطرار می‌توان از امکانات صدا گذاری نرم افزار پاورپونت استفاده کرد. هر چند این روش به دلیل حجم بالای فایل خروجی توصیه نمی‌شود.

ماده ۴. فعالیت‌های یادگیری:

مدرس باید در سامانه LMS تعدادی فعالیت یادگیری شامل تکلیف، آزمون و گروه گفتگو، متناسب با نوع درس، تعداد واحد درسی و مقطع تحصیلی قرار دهد.

۴-۱- تکلیف بدون بازخورد به دانشجویان قابل قبول نیست و مدرس باید به کلیه تکلیف در بازه زمانی قابل قبول (۷ تا ۱۰ روز) بازخورد بدهد.

۴-۲- بهتر است به طور متوسط به ازای هر واحد درسی ۲ تکلیف با فاصله زمانی مناسب ارائه شود.

۴-۳- مدرس می‌تواند از آزمون‌هایی که جواب آنها بعد از اجرا در دسترس دانشجو قرار می‌گیرد و یا گروه گفتگو (Discussion group) با نظارت فعال استاد، به عنوان جایگزین برخی تکالیف استفاده کند.

ماده ۵. تدریس تیمی:

امکان ارائه تدریس تیمی در دروسی که چند مدرس دارد در سامانه وجود دارد.

۵-۱- یک نفر از مدرسین تیم باید به عنوان مدرس مسوول، هماهنگی لازم بین مدرسان را انجام دهد.

۵-۲- وظیفه نظارت بر عملکرد صحیح سایر مدرسان بر عهده مدرس مسوول است.

۵-۳- بهتر است کلیه مدرسان محتواها و تکالیف همکاران خود را مطالعه کنند تا با محتواها و تکالیف خودشان همپوشانی و تکرار ایجاد نشود.

۵-۴- زمانبندی ارائه تکالیف و تعداد و نوع محتواها باید قبل از ارائه درس بین اعضای تیم هماهنگ شود و مسوول درس بر حسن اجرای تصمیمات نظارت کند.

۵-۵- در تدریس تیمی باید همه مدرسان از عملکرد یکدیگر آگاهی کامل داشته باشند و در صورتی که یکی از اعضای هیات علمی تمایل به مشاهده محتواهای خود توسط همکاران را ندارد باید از تیم تدریس حذف شود.

ماده ۶. برگزاری کلاس مجازی (همزمان):

مدرس می‌تواند با توجه به طراحی آموزشی در هر درس کلاس‌های مجازی به صورت همزمان برگزار کند.

۶-۱- برای برگزاری کلاس مجازی باید از بهره‌مندی دانشجویان از عرض باند و امکانات مورد نیاز اطمینان حاصل شود تا امکان حضور همه دانشجویان بدون قطعی و با کیفیت قابل قبول فراهم باشد.

۶-۲- امکان ارائه تمام درس از طریق کلاس مجازی همزمان بدون تکمیل پنل LMS وجود ندارد و کلاس همزمان باید در کنار تکمیل پنل LMS بر اساس موارد گفته شده قبلی و به عنوان تکمیل فرآیند یادگیری استفاده شود.

۶-۳- مدرس می‌تواند حضور در کلاس مجازی را در حضور و غیاب و نمره ارزشیابی نهایی دانشجویان لحاظ کند.

۶-۴- مدرس باید در طی برگزاری کلاس مجازی از حضور فعال دانشجویان اطمینان حاصل کند.

ماده ۷. ارزشیابی دانشجویان:

چگونگی تعیین نمره دانشجویان در بخشی که به صورت مجازی ارائه می‌شود باید به طور شفاف از ابتدای نیمسال تحصیلی تعیین و اعلام شود. برای این امر می‌توان از قسمت معرفی نحوه ارزشیابی درس در LMS استفاده کرد.

۷-۱- باید قسمتی از نمره نهایی برای انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانشجویان اختصاص داده شود.

۷-۲- در مواردی که مدرس از میزان یادگیری دانشجویان بر اساس فعالیت‌های یادگیری و عملکرد طول دوره آنها اطمینان دارد می‌تواند با برگزاری آزمون در LMS به عنوان قسمتی از نمره نهایی، نمره کامل دانشجو را تعیین کند.

۷-۳- بهتر است برای آزمون‌های رسمی نهایی از نرم افزارهای تخصصی آزمون‌ساز استفاده شود.

۷-۴- حضور و غیاب دانشجو در دروس مجازی از طریق پاسخ به تکالیف، انجام آزمون‌ها و شرکت در گروه گفتگو تعیین می‌شود و مدرس می‌تواند در صورت عدم شرکت دانشجو در فعالیت‌های یادگیری، با عنوان غیبت در کلاس، وی را تجدید دوره کند.

ماده ۸. ارزشیابی استاد:

هر دانشکده باید ساز و کار لازم برای ارزشیابی تدریس استاد داشته باشد و از روش‌های مختلفی مانند نظرسنجی از دانشجویان و بررسی همتایان (Peer review) استفاده شود.^۷

۸-۱- در دانشکده باید ساز و کار ارزشیابی استاد از دید دانشجو همانند دروس حضوری و در سامانه‌های اختصاصی ارزشیابی استاد وجود داشته باشد.

۸-۲- سوالات فرم ارزشیابی باید متناسب با درس مجازی اصلاح شود.^۸

۸-۳- توصیه می‌شود تا در مواردی که مقدور است در طی نیمسال تحصیلی حداقل یک جلسه با حضور همه مدرسین دروس و نماینده دانشکده، پنل LMS و اقدامات آموزش مجازی هر مدرس توسط خودش ارائه شده و مورد بحث و بررسی قرار گیرد. این جلسات باید بیشتر از ارزشیابی، به توانمندسازی مدرسان بیانجامد.

۸-۴- کمیت عملکرد استاد (تعداد منابع، تکالیف و ...) می‌تواند از طریق گزارش سامانه LMS انجام شود.

۸-۵- دانشگاه لازم است کیفیت کلاس‌های مجازی همزمان را نیز ارزشیابی کند.

۸-۶- دانشگاه باید در مواردی که عضو هیات علمی حاضر به ارائه درس به صورت مجازی نشود و یا ارزشیابی کمی یا کیفی تدریس وی مورد تایید نباشد، سیاست مشخص مانند تعویض مدرس و ... داشته باشد.

^۷ در مواردی دیده شده که مدیران آموزشی تقاضای بررسی پنل اختصاصی استاد را دارند. همانطور که در کلاس حضوری کسی نمی‌تواند بدون اجازه استاد در کلاس وارد شود و یا مثلاً دوربینی در کلاس تعبیه شده و توسط مدیران مشاهده شود، در آموزش مجازی نیز این اقدام از نظر قانونی و اخلاقی صحیح نیست. دانشگاه می‌تواند در شرایط خاص و با آگاهی مدرس (مدرسین) مربوطه یک نماینده را در نقش دانشجو به پانل درس اضافه کند. در غیر اینصورت باید ارزشیابی عملکرد از طریق گزارش ادمن انجام شود.

^۸ بدیهی است مواردی مانند حضور به موقع استاد در کلاس در ارزشیابی آموزش مجازی جایی ندارد و مواردی مانند پاسخ به موقع تکالیف و نظارت فعال بر فعالیت‌های یادگیری باید جایگزین شود.

۷-۸- دانشگاه باید ساز و کار تشویقی برای استادانی که دروس مجازی را با رعایت الزامات ارائه می‌دهند تدوین، مصوب و اجرا کند.

ماده ۹. توانمندسازی مدرسان:

دانشگاه باید ساز و کار مطلوب برای توانمندسازی اعضای هیات علمی برای ارائه دروس به صورت مجازی داشته باشد.

۹-۱- دانشگاه باید به طریق مقتضی مصوبات شورای عالی آموزش مجازی شامل راهنمای طراحی آموزشی محتواهای الکترونیکی، کدهای اخلاقی محتوای الکترونیکی در آموزش مجازی، فرم طرح درس برای آماده‌سازی دروس به صورت ترکیبی یا مجازی، الزامات محتواهای الکترونیکی دانشگاه علوم پزشکی مجازی و آیین نامه ارائه دروس ترکیبی را در اختیار اعضای هیات علمی قرار دهد.^۹

۹-۳- دانشگاه باید متناسب با نیاز اعضای هیات علمی، آموزش‌های لازم در مورد تدریس مجازی را از طریق کارگاه مجازی، تهیه کلیپ آموزشی، ایجاد کانال‌های آموزشی در فضای مجازی و ... ارائه دهد.^{۱۰}

ماده ۱۰. مشاوره آموزش مجازی

دانشگاه باید ساز و کار لازم برای راهنمایی اعضای هیات علمی به صورت حضوری و مجازی در مورد تدریس مجازی داشته باشد و آن را به ایشان اطلاع‌رسانی کند.

۹-۱- در دانشگاه‌هایی که دانشکده مجازی و یا مرکز آموزش مجازی دارند این کار بهتر است توسط این دانشکده یا مرکز اجرا شود.

ماده ۱۱. نظارت

۱۰-۱- دانشگاه باید گزارش اقدامات انجام شده برای توسعه کمی و کیفی آموزش مجازی در شرایط بحرانی را به صورت منظم و بر اساس درخواست‌های ارسال شده برای دبیرخانه شورای عالی آموزش مجازی ارسال نماید.

۱۰-۲- توصیه می‌شود تا با تشکیل کمیته ویژه در دانشگاه یا دانشکده‌ها، برای تدوین شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مورد نیاز بسته به شرایط اختصاصی هر دانشگاه اقدام کند.

این مستند در نشست ۲۱ اردیبهشت ماه ۱۳۹۹ شورای عالی آموزش مجازی تصویب شد.

^۹ تمامی این مستندات در سایت دانشگاه علوم پزشکی مجازی به آدرس www.vums.ac.ir بخش آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها قابل دستیابی است.

^{۱۰} دانشگاه می‌تواند از درس‌های مرتبط با روش تدریس مجازی در موکس کشوری آرمان به آدرس <http://arman.vums.ac.ir> استفاده کند.

به نام او که مهربان و تواناست

شورای عالی آموزش مجازی

دانشگاه علوم پزشکی مجازی
Virtual University of Medical Sciences

الزامات محتوای الکترونیکی

دانشگاه علوم پزشکی مجازی
معاونت زیر ساخت

یکی از وظایف دانشگاه علوم پزشکی مجازی به عنوان دبیرخانه شورای عالی آموزش مجازی تدوین و ارائه ضوابط و الزامات محتوای الکترونیکی است. این استانداردها با توجه به علم روز جهان و وضعیت و توانمندی‌های موجود در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور تدوین شده است.

دانشگاه علوم پزشکی مجازی
Virtual University of Medical Sciences

دانشگاه علوم پزشکی مجازی معاونت زیر ساخت ضوابط عمومی محتواهای الکترونیکی

حیطه ۱: مدرسان/مولفان

- ۱- هر محتوای الکترونیکی باید یک نفر مدرس/مولف مسوول داشته باشد و می تواند توسط گروهی از مدرسین واجد شرایط تدوین و ارائه شود.
 - ۱-۱. مدرس/مولف مسوول باید عضو هیات علمی رسمی یا پیمانی یکی از دانشگاه‌های تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا علوم، تحقیقات و فناوری باشد.
 - ۱-۲. در برنامه‌هایی که بخشی از یک دوره رسمی دانشگاهی محسوب می شوند، رعایت ضوابط اختصاصی آن برنامه الزامی است.
 - ۱-۳. گروه مدرسین/مولفین باید تخصص موضوعی داشته باشند.
 - ۱-۴. مشخصات تماس با مدرس/مولف مسوول و همکاران تهیه محتوای الکترونیکی (تلفن ثابت و همراه و ایمیل فعال) باید ارائه شود.

حیطه ۲: اصول آموزشی

- ۲- محتوای الکترونیکی باید منطبق با اصول آموزشی تدوین و ارائه شود.
 - ۲-۱. عنوان محتوا عنوان باید گویا و روشن باشد.
 - ۲-۲. باید اهداف آموزشی مشخص داشته باشد.
 - ۲-۳. باید مشخصات کامل مولف(ان) و سازمان متولی ذکر شده باشد.
 - ۲-۴. باید مخاطبان، پیشنهاد شده باشند.
 - ۲-۵. زمان آن حداکثر ۴۵ دقیقه باشد و بهتر است در حد ۲۰ دقیقه باشد.
 - ۲-۶. بهتر است سازماندهی مناسب و منطقی داشته باشد.
 - ۲-۷. بهتر است با بیان شیوا و رسا و مخاطب قرار دادن مخاطبان ارائه شده باشد.
 - ۲-۸. بهتر است در انتهای محتوا جمع بندی و خلاصه آن ارائه شود.
 - ۲-۹. باید همزمانی صوت و تصویر رعایت شده باشد.
 - ۲-۱۰. باید منابع محتوا ارائه شده باشد.
 - ۲-۱۱. باید دارای تنظیمات دسترسی به بخش های مختلف (مانند منوی محتوا و امکانات navigation) باشد.

۲-۱۲. مدرس/مؤلف مسوول باید بر اساس موضوع برنامه و سرعت رشد علم مربوطه، زمان اعتبار محتوای الکترونیکی را مشخص کند و بهتر است این زمان بیشتر از یکسال باشد.

حیطه ۳: اصول فنی

۳- محتوای الکترونیکی باید اصول فنی را رعایت کند.

- ۳-۱. محتواهای الکترونیکی باید منطبق با استانداردهای فنی به روز باشند.
- ۳-۲. حجم هر محتوای آموزشی باید تا حد امکان کم و حداکثر ۲۰ مگابایت باشد.
- ۳-۳. در هیچ بخشی از محتوا نباید از برنامه فلش استفاده شده باشد.
- ۳-۴. فرمت محتوا باید HTML5 باشد و قسمت عمده آن شامل صدای همزمان شده (با محتوای متنی، عکس، نمودار و ...) باشد و تنها در موارد لازم (مانند نمایش یک مانور یا پروسیجر بالینی) از فیلم استفاده شده باشد.
- ۳-۵. محتوا باید با تمامی فرمت‌های MP4, EXE, SCORM 1.2, پادکست صوتی آن و به همراه منبع (Source) محتوا آماده شود.
- ۳-۶. صدای محتوا باید با کیفیت، واضح و بدون تداخل (Noise) باشد و تنظیمات آن به شرح زیر باشد:
MP3 320k, Stereo 48100Hz

حیطه ۴: رعایت اصول اخلاقی و تعهد حرفه ای

۴- در محتوای الکترونیکی باید اصول اخلاقی و تعهد حرفه‌ای رعایت شود.

- ۴-۱. برای بررسی این اصول راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی، راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی، راهنمای کشوری اخلاق در حیطه‌های خاص و کدهای اخلاقی محتوای الکترونیکی در آموزش مجازی مصوب شورای عالی آموزش مجازی ملاک خواهد بود.

کدهای اخلاقی محتوای الکترونیکی در آموزش مجازی

مقدمه:

اخلاق از مهم‌ترین مباحث و موضوعات مطرح در محیط‌های آکادمیک است که در حال حاضر توسط مجامع بین‌المللی، سازمان‌های منطقه‌ای، سیاستگذاران، برنامه‌ریزان، محققین و متخصصین رشته‌های مختلف علوم و فنون در بسیاری از کشورها مورد توجه ویژه قرار گرفته است. به علاوه دوران معاصر، عصر انفجار اطلاعات است و جوامع امروزی به عنوان جامعه اطلاعاتی خوانده می‌شوند و حضور فناوری‌های اطلاعاتی، آموزش مجازی و یادگیری الکترونیکی بیش از پیش در دنیای امروز اهمیت یافته است. با ظهور روش‌های گوناگون آموزشی، انواع متفاوتی از محتواها و منابع الکترونیکی شکل گرفته و در این راستا، دستورالعمل‌ها و توصیه‌های اخلاقی برای استفاده، دسترسی، بازیابی و توزیع آنها به واسطه ارتباط با عامل انسانی، اهمیت می‌یابد. در ایران نیز آموزش مجازی بیش از پیش توسعه یافته و تولید انواع محتواهای الکترونیکی به یکی از امور روزمره اعضای هیات علمی و دانشگاه‌ها تبدیل شده است. لذا به منظور حفظ حقوق افراد اعم از بیماران، پرسنل و تهیه‌کنندگان محتواها، نیاز به وجود کدهای اخلاقی در این زمینه بیش از گذشته احساس می‌شود. در گذشته راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی، راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی و راهنمای کشوری اخلاق در حیطه‌های خاص تهیه شده است که باید در تولید محتواهای الکترونیکی نیز رعایت شوند، ولی با توجه به تفاوت‌هایی که در ماهیت محتوای الکترونیکی نسبت به سایر محصولات علمی اعضای هیات علمی وجود دارد، باید با دید تخصصی، کدهای اختصاصی در این حیطه تدوین شود. در این مستند کدهای اخلاقی محتوای الکترونیکی کشوری مدون و ارائه شده است.

تعاریف:

محتوای الکترونیکی: به کلیه محتواهای آموزشی اعم از چند رسانه‌ای‌ها، گرافیک، متن، تصویر، اسلاید، پویانمایی (انیمیشن)، شبیه‌سازی، بازی‌پردازی، منابع درسی و محتوای آرشیو شده حاصل از تعامل افراد اطلاق می‌شود که به فرمت الکترونیکی ارائه شوند.

طراحی آموزشی: به اصول نظری و عملی طراحی، تولید، بهره‌مندی، مدیریت و ارزیابی فرآیندها و منابع یادگیری گفته می‌شود که به منظور تضمین کیفیت آموزش انجام می‌شود و شامل تمام روندهای تحلیل نیازها و اهداف فراگیران، طراحی روند آموزشی، اجرا و ارزشیابی برای پوشش این نیازها است.

مالکیت معنوی: عبارت است از مالکیت مواردی مانند ایده، اختراع یا فرآیندی که با کار فکری و هوشمندانه تولید شده است.

کدهای اخلاقی محتواهای الکترونیکی

- ۱- حق مالکیت معنوی محتوای الکترونیکی، برای مولف (ین) آن و سازمان متولی تامین کننده اعتبار مالی تهیه برنامه محفوظ است و می‌تواند بر اساس توافق طرفین به یکی از آنها و یا سازمان ثالث به عنوان ناشر واگذار شود.
- ۱-۱. افرادی به عنوان مولف محتوای الکترونیکی شناخته می‌شوند که حداقل در یکی از مراحل الف) طراحی آموزشی محتوا و/یا ب) ارائه و/یا تهیه مطالب علمی، نقش اصلی داشته باشند و یکی از این مولفین به عنوان مولف مسوول معرفی می‌شود.

- ۱-۲. انتساب غیرواقعی (صوری) به فرد یا سازمانی که در تهیه محتوا نقش ندارد، نادرست است.
- ۱-۳. مسوولیت رعایت حق مالکیت معنوی و اصول تعهد حرفه‌ای با تمامی مولف (ین) محتوای الکترونیکی است.
- ۱-۴. مولف مسوول باید از موافقت گروه مولفین برای اضافه شدن نامشان، به طور مکتوب اطمینان حاصل کند و حق مالکیت معنوی ایشان را به تناسب میزان مشارکت رعایت نماید.
- ۱-۵. مولف مسوول بهتر است از کلیه افرادی که در قسمتی از فرآیند تهیه محتوا مانند ایده پردازی و سایر مراحل شرکت داشته‌اند ولی این میزان در حدی نیست که به عنوان مولف محسوب شوند، در بخشی از محتوا با عنوان تشکر و قدردانی نام ببرد.
- ۱-۶. مشخصات کامل مولف (ین) شامل نام و نام خانوادگی کامل، وابستگی سازمانی و تحصیلات باید در محتوا ذکر شود.
- ۲- مسوولیت نهایی در مورد صحت و به روز بودن مطالب آموزشی ارائه شده در زمان تولید، با مولف (ین) محتوای الکترونیکی است و زمان تولید یا به روز رسانی باید در محتوا ذکر شود.
- ۳- مطالب ارائه شده در محتوای الکترونیکی و تمام عکس‌ها، نمودارها، تصاویر، فیلم‌ها و غیره باید دارای مجوز استفاده از صاحب اثر و با ذکر منبع باشد و اگر این موارد حاصل نتایج تجربیات و تحقیقات مولف (ین) است، این موضوع باید به وضوح بیان شوند و هر گونه دخل و تصرف در آن اعلام گردد.
- ۴- تمامی مولفین محتوای الکترونیکی باید مسوولیت بخش مرتبط با خود را در زمینه‌های زیر بپذیرند: الف) صحت مطالب مندرج در محتوا، ب) پایبندی به راهنماهای اخلاقی عمومی و اختصاصی کشور، ج) اظهار تعارض منافع احتمالی در محتوا.
- ۴-۱. وجود تعارض منافع به خودی خود ایرادی اخلاقی برای محتوا محسوب نمی‌شود اما مولف (ین) باید هرگونه تعارض منافع را که از نگاه مخاطبین پوشیده است، در محتوا به‌طور شفاف اعلام نمایند.
- ۴-۲. قرارداد تولید محتوا بین مولف (ین) و حامی مالی نباید منجر به منع اعلام هر گونه تعارض منافع شود.
- ۵- رعایت معیارهای حقوقی و اخلاقی مانند رعایت معیارهای اجتماعی- فرهنگی، پرهیز از ارائه مطالب کذب، پرهیز از توهین و افترا، حفظ اسرار افراد و حفظ حریم خصوصی الزامی است.
- ۶- استفاده از عکس یا فیلم افراد، باید به‌گونه‌ای باشد که منجر به شناسایی فرد نشود و پوشاندن چشم‌ها به تنهایی کفایت نمی‌کند، مگر آن‌که رضایت آگاهانه‌ی کتبی از فرد اخذ شده باشد. به عبارتی مولف (ین) موظف است این افراد را از تمامی اطلاعاتی که می‌تواند در تصمیم‌گیری آنها مؤثر باشد، به نحو مناسبی آگاه سازد.
- ۶-۱. کسب رضایت آگاهانه باید فارغ از هر گونه اجبار، تهدید، تطمیع و اغوا انجام گیرد. در غیر این صورت رضایت اخذ شده نامعتبر است.
- ۶-۲. کسب رضایت در مورد گروه‌های آسیب پذیر مانند سالمندان، زنان باردار، صغار، عقب ماندگان ذهنی، مبتلایان به زوال عقل، بیماران روان پریش و سایر گروه‌های آسیب پذیر، تابع راهنمای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی کشور ایران است.
- ۷- در تهیه محتوا الکترونیکی، تبعیت از سایر موارد مرتبط ذکر شده در راهنماهای اخلاقی عمومی و اختصاصی مصوب کشوری الزامی است.

تاریخ تهیه: آبان ماه ۱۳۹۶

بسمه تعالی

معاونت آموزشی

شورای عالی آموزش مجازی

شیوه‌نامه اجرایی ارائه دروس رشته‌های گروه علوم پزشکی به صورت ترکیبی

مقدمه: با توجه به اقداماتی که تاکنون برای توسعه زیرساخت‌ها و الزامات آموزش مجازی صورت گرفته، ارائه دروس به صورت ترکیبی (Blended) با کیفیت قابل قبول و در سطح کلیه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور میسر است. در این شیوه‌نامه با توجه به لزوم استفاده از آموزش مجازی به عنوان روش تدریس مکمل در آموزش‌های حضوری به منظور ارتقای کیفیت فرایند یاددهی-یادگیری، اقدامات لازم برای ارائه دروس به صورت ترکیبی تبیین شده است. این اقدامات در قالب دسته‌بندی زیر ارائه شده‌اند:

۱. تناسب با اسناد یا آئین نامه های بالادستی در حوزه یادگیری ترکیبی

۲. طراحی آموزشی و آرایه درس به صورت ترکیبی

۳. آماده سازی محتواها و منابع آموزشی

۴. ارزشیابی درس آرایه شده به صورت ترکیبی

تعریف: یادگیری ترکیبی یک رویکرد به تدریس است که در آن ادغام آموزش مجازی و فرصت‌های تعامل برخط بین دانشجو و استاد با روش‌های آموزش حضوری (چهره به چهره) موجب تقویت یادگیری و رضایت دانشجویان شده و در صورت طراحی صحیح می‌تواند موجب ارتقای کیفیت آموزش شود.

ماده ۱. تناسب با اسناد یا آیین‌نامه‌های بالادستی در حوزه یادگیری ترکیبی

۱-۱- آیین‌نامه آموزش ترکیبی (پیوست شماره ۱) مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی باید به عنوان سند بالادستی مبنای کل کار قرار گیرد. لازم ذکر است این آیین نامه در شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۲/۹ برای دانشجویان دوره های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مصوب شده و در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ به دانشجویان مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D) تسری یافته است.

ماده ۲. طراحی آموزشی و ارائه درس ترکیبی

۱-۲- کلیه اعضای هیات علمی برای ارائه درس خود به صورت مجازی باید ابتدا فرم طرح دوره برای آماده‌سازی دروس به صورت ترکیبی یا مجازی را تکمیل نمایند. دانشگاه‌ها می‌توانند فرم مصوب شورای عالی آموزش مجازی (پیوست شماره ۲) را مبنا قرار داده و در صورت لزوم متناسب با نیازهای خود و نوع دروس مختلف بازبینی نمایند.

تبصره ۱: دانشگاه‌ها و اعضای هیات علمی می‌توانند برای طراحی آموزشی اثربخش از راهنمای طراحی آموزشی محتواهای الکترونیکی مصوب شورای عالی آموزش مجازی (پیوست شماره ۳) کمک بگیرند.

۲-۲- دانشگاه باید برنامه‌ای مشخص برای توانمندسازی اعضای هیات علمی در زمینه طراحی آموزشی اثربخش برای تدریس ترکیبی داشته باشد.

۳-۲- در هر دانشگاه فرایندی برای بررسی طرح دوره‌ها در سطح دانشگاه/دانشکده یا گروه آموزشی به طور مشخص تعریف شود. این فرایند باید در شورای آموزشی دانشگاه تصویب شده باشد و بسته به شرایط دانشگاه، در آن دانشکده مجازی دانشگاه (در صورت وجود)، مرکز آموزش مجازی دانشگاه (در صورت وجود) و/یا مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی نقش داشته باشند.

۴-۲- بخش مجازی دروس باید به صورت غیرهمزمان در سامانه LMS (مانند نوید) بارگذاری شود و مدرسان می‌توانند بر اساس طرح درس قسمت‌هایی را نیز به صورت همزمان (کلاس مجازی) ارائه کنند.

۵-۲- کلیه اعضای هیات علمی موظفند در ارائه درس به صورت ترکیبی الزامات تدریس دروس به صورت مجازی مصوب شورای عالی آموزش مجازی (پیوست شماره ۴) را رعایت کنند.

ماده ۳. آماده سازی محتواها و منابع آموزشی

۱-۳- اعضای هیات علمی ارائه کننده دروس به صورت ترکیبی باید بر اساس نوع درس، مقطع دانشجویان و طرح درس مصوب شده، محتواها و منابع درس را از بین منابع موجود انتخاب یا در صورت لزوم تهیه و در سامانه LMS بارگذاری نمایند. این محتواها می‌تواند شامل معرفی مشخصات کتاب مرجع، یا طیفی از محتواهای الکترونیکی مانند فایل یا لینک کتاب الکترونیکی، فایل یا لینک مقاله، جزوه، پادکست صوتی، صدای همزمان شدن با اسلاید و مولتی مدیا باشد و در تهیه آنها باید امکانات دسترسی دانشجویان (مانند حجم مناسب فایل و ...) مدنظر قرار گیرد.

تبصره ۱: اعضای هیات علمی می‌توانند در صورت صلاحدید برای تمام یا بخشی از درس خود، به جای تولید محتوای جدید از محتواهای موجود در سامانه‌هایی مانند موکس ملی آرمان (arman.vums.ac.ir) استفاده کنند.

۳-۲- در صورت تولید محتوای الکترونیکی چند رسانه‌ای باید استانداردهای محتواهای الکترونیکی (پیوست ۵) مصوب شورای عالی آموزش مجازی رعایت شود.

۳-۳- در محتوای الکترونیکی باید کدهای اخلاقی در محتواهای الکترونیکی (پیوست ۶) مصوب شورای عالی آموزش مجازی رعایت شود.

۳-۴- دانشگاه موظف است در حد امکان برای تولید محتواهای الکترونیکی صدای همزمان شده با اسلاید امکانات لازم (ضبط صدا، کارشناس تولید محتوا) را در اختیار اعضای هیات علمی قرار دهد.

۳-۵- دانشگاه باید برنامه مشخصی برای توانمندسازی اعضای هیات علمی در مورد الزامات تولید محتوای آموزشی داشته باشد.

ماده ۴. ارزشیابی درس‌های ترکیبی

۴-۱- دانشگاه باید ساز و کار و شیوه نامه مشخص برای ارزشیابی جامع از درس های ترکیبی داشته باشد که در آن ساختار روند ارزشیابی، منابع جمع آوری اطلاعات، ابزارهای مورد استفاده، چگونگی بازخورد به ذیصلاحان و عوامل انگیزشی و بازدارنده مشخص شده باشد و تمام جوانب یک درس ترکیبی شامل بخش های حضوری، مجازی غیرهمزمان و همزمان و محتواهای درس را پوشش دهد.

۴-۲- دانشگاه باید به اعضای هیات علمی که دروس خود را ترکیبی ارائه داده و بر اساس نتایج ارزشیابی جامع در طی دو نیمسال متوالی عملکرد بالاتری داشته باشند، گواهینامه مدرس الکترونیکی توانمند با اعتبار ۲ سال اعطا کرده و برای ایشان عوامل انگیزشی متناسب با شرایط و مقدرات دانشگاه فراهم کند.

شماره: ۵۰۰/۲۵۰۷/د

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۰۸

موضوع: داد

بسمه تعالی

رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

سلام علیکم

همانطور که مستحضرید بهره‌مندی از فضای مجازی به منظور ارتقای کیفی و کمی آموزش عالی، تجربه‌ای موفق در بسیاری از کشورهای مختلف بوده است. توسعه آموزش مجازی در حوزه علوم پزشکی از جمله محورهایی است که در تدوین برنامه‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

در همین راستا دانشگاه علوم پزشکی مجازی راه‌اندازی شده و در زمینه‌های مختلف با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور همکاری می‌نماید. این دانشگاه بستر مناسبی را برای ارائه برخی از دروس در رشته‌های علوم پزشکی به صورت مجازی فراهم آورده است.

آموزش ترکیبی (Blended Learning) که به عنوان موج دوم آموزش‌های مجازی شناخته شده از جمله روش‌هایی است که در دنیا مورد توجه قرار گرفته و آمیخته‌ای است از کلاس‌های سنتی و دوره‌های آموزش مجازی، که می‌تواند فارغ از محدودیت‌های مکانی و زمانی، هزینه‌های آموزش را کاهش داده و در نهایت موجب ارتقای عدالت در نظام آموزشی کشور گردد.

در همین راستا آیین‌نامه آموزش ترکیبی در دوره‌های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) تدوین و در شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹ مصوب گردیده است.

ضمن ارسال تصویر آیین‌نامه مذکور مقتضی است دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی متولی تربیت دوره‌های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) با همکاری دانشگاه علوم پزشکی مجازی کشور مفاد این آیین‌نامه را اجرا و گزارش اقدامات صورت گرفته در این زمینه را به این معاونت ارسال نمایند.

دکتر باقر لاریجانی
معاون آموزشی و
دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

شهرک قدس : خیابان سیمای ایران ، بین فلامک و زرافشان ، ستاد مرکزی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

تلفن : ۸۸۳۶۳۵۶۰-۸۰

نمابر : ۸۸۳۶۳۹۸۳

صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی:

http://dme.behdasht.gov.ir

صفحه الکترونیکی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

http://www.behdasht.gov.ir

بسمه تعالی

آیین نامه آموزش ترکیبی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مصوب شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹

به منظور تسهیل یادگیری و ایجاد زمینه های مناسب عدالت در فرصتهای آموزشی، استفاده از فناوری های نوین آموزش از راه دور در ترکیب با روش های آموزشی حضوری در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مجاز شناخته می شود.

ماده ۱- یادگیری ترکیبی (Blended learning) یک راهبرد آموزشی با بهره گیری از روش های آموزش چهره به چهره (Face-to-Face) (حضوری) و آموزش الکترونیکی (e-learning) (غیرحضوری) است. استفاده از این راهکار آموزشی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) باید منطبق با مقررات زیر در یک "سامانه مدیریت یادگیری" (Learning Management System-LMS) استاندارد و مورد تایید طراحی و ارائه شوند.

ماده ۲- آموزش الکترونیکی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند صرفاً دروس نظری یا آن بخش از دروس که ماهیت عملی، کارگاهی یا آموزش در عرصه، کارآموزی و کارورزی را ندارند شامل شود. ارائه دروس معارف اسلامی به صورت آموزش ترکیبی یا الکترونیکی نیز در صورت تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی بلامانع است.

تبصره- آموزش بخش نظری دروس عملی به صورت الکترونیکی، تنها در صورت برگزاری دوره عملی درس به صورت حضوری، مجاز است.

ماده ۳- حداکثر ۶۰ درصد کل ساعات آموزش از هر درس نظری پایه یا تخصصی دارای شرایط لازم در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند به شکل الکترونیکی ارائه شود. بدیهی است ویژگی های محتوای درس، از جمله نیاز به محیط چندرسانه ای برای یادگیری بهتر، میزان تمرین و تکرار لازم برای یادگیری، و حجم مطالب نظری، در تصمیم گیری برای ارائه بخشی از محتوا به صورت الکترونیکی نقش تعیین کننده خواهد داشت.

تبصره- تا چهار هفدهم ساعات درسی هر درس نظری پایه و تخصصی می تواند صرفاً با مصوبه شورای آموزشی دانشکده ذیربط (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) به صورت الکترونیکی ارائه شود. چنانچه استاد مسئول درس متقاضی ارائه حجم بیشتری از درس به صورت الکترونیکی باشد، بایستی موضوع برای اجرا در هر نیمسال تحصیلی پس از تایید در شورای آموزشی دانشکده به تصویب شورای آموزشی دانشگاه برسد.

ماده ۴- دروس عمومی و یا پیش نیاز دانشگاهی به شرط مراعات سایر مواد این آیین نامه، و با تایید شورای آموزشی دانشگاه می تواند کاملاً به صورت الکترونیکی ارائه شود. در این صورت، حفظ ارتباط استاد و دانشجو در قالب تشکیل جلسات حضوری پرسش و پاسخ، تمرین و رفع اشکال برای این دروس (حداقل ۳۰ درصد ساعات یا یکبار در ماه) در طول نیمسال تحصیلی و با بهره گیری از امکانات و روشهای یادگیری الکترونیکی (e-learning) برای پاسخگویی به سوالات دانشجویان توسط مدرس درس الزامی است.

ماده ۵- عنوان، حجم، و محتوای دروس فوق در سامانه آموزش الکترونیکی باید مشخص، و متناسب با برنامه آموزشی مصوب دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) و منابع آزمونهای جامع باشد.

ماده ۶- لازم است شناسنامه یا طرح دروس نظری پایه و تخصصی - شامل: مقررات مربوط به درس و دانشجو، مسئول (طراح و مدرسین)، هدف ها، سرفصل، ساعات و بودجه بندی عناوین درس، راهنمای مطالعه، تکالیف، روش ارزیابی پیشرفت تحصیلی و آزمون(ها) - قبل از برگزاری درس به تصویب شورای آموزشی دانشکده برسد.

تبصره ۱- تعیین روند بررسی و تایید شناسنامه یا طرح دروس عمومی دوره پزشکی عمومی بر عهده دانشگاه علوم پزشکی مجازی کشور است.

تبصره ۲- به منظور پایش و ارزشیابی برنامه های ترکیبی، لازم است دانشگاهها در ابتدای هر سال تحصیلی فهرست و مشخصات دروس پایه و تخصصی که طبق مجوز شورای آموزشی دانشکده ارائه می گردد را جهت بررسی و تایید نهایی، به دبیرخانه شورای آموزشی ذیربط (شورای آموزش پزشکی عمومی، شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی یا شورای آموزش داروسازی و تخصصی، حسب مورد) اعلام نمایند.

ماده ۷- لازم است نام اعضای هیات علمی مسئول و پاسخگوی درس قبل از شروع نیمسال تحصیلی یا چرخش(های) مربوطه بر روی پایگاه اینترنتی دانشگاه، دانشکده و یا گروه آموزشی مربوطه اعلام شود.

ماده ۸- برنامه زمانی درس و آزمون(ها) قبل از شروع نیمسال تحصیلی یا چرخش(های) مربوطه باید بر روی پایگاه اینترنتی دانشگاه، دانشکده و یا گروه آموزشی مربوطه اعلام شود.

ماده ۹- برای اطمینان از انطباق هویت پاسخ دهنده به سوالات با هویت دانشجو لازم است آزمونهای پایانی و تجمعی (Summative) بصورت حضوری انجام گیرد.

ماده ۱۰- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در درس ترکیبی بر اساس میزان مشارکت در کلاسهای حضوری، فعالیت در سامانه آموزش الکترونیکی، انجام تکالیف و پروژه های درسی و نتایج امتحانات طول درس و پایانی درس خواهد بود و استاد هر درس مرجع اصلی ارزیابی دانشجو خواهد بود. تبصره- بهتر است هر درس ترکیبی حداقل یک تکلیف زمان دار داشته باشد که دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی آن را انجام داده و به استاد مربوطه تحویل دهند. شرح تکلیف دانشجویان و زمان ارائه آن بایستی در شناسنامه درس به روشنی ذکر شده باشد.

ماده ۱۱- لازم است در پایان هر نیمسال تحصیلی، برگزاری درس از نظر: قابلیت دستیابی، سرعت، محتوا، چگونگی آزمون، توسط گروه آموزشی مورد ارزیابی قرار گیرد و نتیجه آن بر روی پایگاه اینترنتی دانشکده اعلام گردد.

تبصره- پایش و تغییر دروس فوق در سامانه آموزش الکترونیکی باید متناسب با تغییرات قانونی در برنامه آموزشی مصوب، منابع آزمونهای جامع و بازخوردهای ارزیابی پایان هر درس انجام گیرد و بر روی پایگاه اینترنتی دانشکده اعلام گردد.

ماده ۱۲- فعالیت دانشجویان در دروس ترکیبی بایستی توسط استاد مربوطه و با رهگیری در سامانه آموزش الکترونیکی انجام گیرد.

ماده ۱۳- لازم است آموزش دروس ترکیبی حداقل یکبار در هر ۵ سال و حسب ضرورت مفاد تبصره ماده ۱۱ این آیین نامه توسط دانشکده مجری دوره مورد بازنگری قرار گیرد و متناسب با نیاز نظام سلامت، شرایط بومی، درخواستها و نتایج و بازخوردهای اجرایی بر اساس الگوهای جهانی ارتقاء کیفیت گسترش یابد.

تبصره ۱- در دانشگاههایی که دارای "سامانه مدیریت یادگیری" (Learning Management System) استاندارد و مورد تایید هستند اجرای آموزش مجازی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند توسط واحد مربوطه در دانشگاه انجام گیرد و گزارش ارزشیابی جهت اعتباربخشی به دبیرخانه شورای آموزشی ذیربط (شورای آموزش پزشکی عمومی، شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی یا شورای آموزش داروسازی و تخصصی، حسب مورد) ارسال گردد.

تبصره ۲- در صورت موافقت دانشکده کلیه عملیات مدیریت سامانه آموزش الکترونیکی، تولید محتوای الکترونیکی (مطابق مصوبات شورایعالی برنامه ریزی علوم پزشکی)، و امور فنی و رایانه ای می تواند به یکی از واحدهای آموزش الکترونیکی (از راه دور)، دانشگاهها (مانند دانشکده های مجازی Virtual Schools، گروه آموزشی مجازی یا مراکز یادگیری الکترونیکی)، یا شرکت های دانش بنیان آموزشی مورد تایید واگذار شود. بدیهی است مسئولیت علمی و آموزشی مدرس، گروه آموزشی و دانشکده قابل واگذاری نیست.

ماده ۱۴- اعضای هیات علمی متقاضی استفاده از این آیین نامه لازم است حداقل دوره ICDL و یک کارگاه آموزش الکترونیکی را در مراکز معتبر و مورد تایید گذرانیده باشند.

ماده ۱۵- سایر مقررات مربوط به استانداردها، برنامه، آیین نامه و دستورالعملهای دوره های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) در آموزش دروس مربوطه جاری خواهند بود. این آیین نامه در ۱۵ ماده، و ۸ تبصره در شصت و سومین جلسه شورایعالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ قابل اجراست.

بسمه تعالی

شماره: ۵۰۰/۴۰۶

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۴/۲۵

پست: ندارد

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

رئیس محترم دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
رئیس محترم دانشگاه علوم بهداشتی و توانبخشی
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی ارتش
رئیس محترم دانشگاه شاهد
رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)
معاون محترم علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی
مدیرعامل محترم سازمان انتقال خون
رئیس محترم موسسه تحقیقات واکن و سرم سازی رازی
رئیس محترم انستیتو پاستور ایران
رئیس محترم مرکز آموزشی، درمانی و تحقیقاتی قلب و عروق شهید رجایی
رئیس محترم دانشگاه تربیت مدرس

باسلام؛

به استحضار می رساند موضوع "آیین نامه آموزش ترکیبی در مقاطع مختلف تحصیلی رشته های علوم پزشکی" در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۶/۳/۱۶ مطرح و بشرح ذیل مصوب گردید :

آیین نامه آموزش ترکیبی در دوره های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مصوب شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۵/۳/۹ موضوع ابلاغیه شماره ۵۰۰/۲۵۰۷/د مورخ ۹۵/۶/۸ جهت مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری تخصصی (Ph.D) نیز اجرا شود.

مراتب جهت اجراء ابلاغ می گردد.

دکتر امیر باقر لاریجانی
معاون آموزشی و
دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رونوشت

مدیران و دبیران محترم حوزه معاونت جهت اطلاع و اقدام مقتضی
دبیر شهید قدس: خیابان سیمای ایران، بین فلامک و نرافشان، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دبیر محترم شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی جهت اطلاع
تلفن: ۸۰-۸۸۳۶۳۵۶۰
واحد خدمات ماشینی جهت اطلاع و اقدام مقتضی
صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی:
صفحه الکترونیکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
http://dme.behdasht.gov.ir
http://www.behdasht.gov.ir

شماره: ۵۰۰/۲۵۰۷/د

تاریخ: ۱۳۹۵/۰۶/۰۸

موضوع: داد

بسمه تعالی

رئیس محترم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

سلام علیکم

همانطور که مستحضرید بهره‌مندی از فضای مجازی به منظور ارتقای کیفی و کمی آموزش عالی، تجربه‌ای موفق در بسیاری از کشورهای مختلف بوده است. توسعه آموزش مجازی در حوزه علوم پزشکی از جمله محورهایی است که در تدوین برنامه‌های تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

در همین راستا دانشگاه علوم پزشکی مجازی راه‌اندازی شده و در زمینه‌های مختلف با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور همکاری می‌نماید. این دانشگاه بستر مناسبی را برای ارائه برخی از دروس در رشته‌های علوم پزشکی به صورت مجازی فراهم آورده است.

آموزش ترکیبی (Blended Learning) که به عنوان موج دوم آموزش‌های مجازی شناخته شده از جمله روش‌هایی است که در دنیا مورد توجه قرار گرفته و آمیخته‌ای است از کلاس‌های سنتی و دوره‌های آموزش مجازی، که می‌تواند فارغ از محدودیت‌های مکانی و زمانی، هزینه‌های آموزش را کاهش داده و در نهایت موجب ارتقای عدالت در نظام آموزشی کشور گردد.

در همین راستا آیین‌نامه آموزش ترکیبی در دوره‌های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) تدوین و در شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹ مصوب گردیده است.

ضمن ارسال تصویر آیین‌نامه مذکور مقتضی است دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی متولی تربیت دوره‌های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) با همکاری دانشگاه علوم پزشکی مجازی کشور مفاد این آیین‌نامه را اجرا و گزارش اقدامات صورت گرفته در این زمینه را به این معاونت ارسال نمایند.

دکتر باقر لاریجانی
معاون آموزشی و
دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

شهرک قدس : خیابان سیمای ایران ، بین فلامک و زرافشان ، ستاد مرکزی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

نمابر : ۸۸۳۶۳۹۸۳

تلفن : ۸۰-۸۸۳۶۳۵۶۰

<http://dme.behdasht.gov.ir>

صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی:

<http://www.behdasht.gov.ir>

صفحه الکترونیکی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

بسمه تعالی

آیین نامه آموزش ترکیبی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مصوب شصت و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹

به منظور تسهیل یادگیری و ایجاد زمینه های مناسب عدالت در فرصتهای آموزشی، استفاده از فناوری های نوین آموزش از راه دور در ترکیب با روش های آموزشی حضوری در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) مجاز شناخته می شود.

ماده ۱- یادگیری ترکیبی (Blended learning) یک راهبرد آموزشی با بهره گیری از روش های آموزش چهره به چهره (Face-to-Face) (حضوری) و آموزش الکترونیکی (e-learning) (غیرحضوری) است. استفاده از این راهکار آموزشی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) باید منطبق با مقررات زیر در یک "سامانه مدیریت یادگیری" (Learning Management System-LMS) استاندارد و مورد تایید طراحی و ارائه شوند.

ماده ۲- آموزش الکترونیکی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند صرفاً دروس نظری یا آن بخش از دروس که ماهیت عملی، کارگاهی یا آموزش در عرصه، کارآموزی و کارورزی را ندارند شامل شود. ارائه دروس معارف اسلامی به صورت آموزش ترکیبی یا الکترونیکی نیز در صورت تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی بلامانع است.

تبصره- آموزش بخش نظری دروس عملی به صورت الکترونیکی، تنها در صورت برگزاری دوره عملی درس به صورت حضوری، مجاز است.

ماده ۳- حداکثر ۶۰ درصد کل ساعات آموزش از هر درس نظری پایه یا تخصصی دارای شرایط لازم در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند به شکل الکترونیکی ارائه شود. بدیهی است ویژگی های محتوای درس، از جمله نیاز به محیط چندرسانه ای برای یادگیری بهتر، میزان تمرین و تکرار لازم برای یادگیری، و حجم مطالب نظری، در تصمیم گیری برای ارائه بخشی از محتوا به صورت الکترونیکی نقش تعیین کننده خواهد داشت.

تبصره- تا چهار هفدهم ساعات درسی هر درس نظری پایه و تخصصی می تواند صرفاً با مصوبه شورای آموزشی دانشکده ذیربط (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) به صورت الکترونیکی ارائه شود. چنانچه استاد مسئول درس متقاضی ارائه حجم بیشتری از درس به صورت الکترونیکی باشد، بایستی موضوع برای اجرا در هر نیمسال تحصیلی پس از تایید در شورای آموزشی دانشکده به تصویب شورای آموزشی دانشگاه برسد.

ماده ۴- دروس عمومی و یا پیش نیاز دانشگاهی به شرط مراعات سایر مواد این آیین نامه، و با تایید شورای آموزشی دانشگاه می تواند کاملاً به صورت الکترونیکی ارائه شود. در این صورت، حفظ ارتباط استاد و دانشجو در قالب تشکیل جلسات حضوری پرسش و پاسخ، تمرین و رفع اشکال برای این دروس (حداقل ۳۰ درصد ساعات یا یکبار در ماه) در طول نیمسال تحصیلی و با بهره گیری از امکانات و روشهای یادگیری الکترونیکی (e-learning) برای پاسخگویی به سوالات دانشجویان توسط مدرس درس الزامی است.

ماده ۵- عنوان، حجم، و محتوای دروس فوق در سامانه آموزش الکترونیکی باید مشخص، و متناسب با برنامه آموزشی مصوب دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) و منابع آزمونهای جامع باشد.

ماده ۶- لازم است شناسنامه یا طرح دروس نظری پایه و تخصصی - شامل: مقررات مربوط به درس و دانشجو، مسئول (طراح و مدرسین)، هدف ها، سرفصل، ساعات و بودجه بندی عناوین درس، راهنمای مطالعه، تکالیف، روش ارزیابی پیشرفت تحصیلی و آزمون(ها) - قبل از برگزاری درس به تصویب شورای آموزشی دانشکده برسد.

تبصره ۱- تعیین روند بررسی و تایید شناسنامه یا طرح دروس عمومی دوره پزشکی عمومی بر عهده دانشگاه علوم پزشکی مجازی کشور است.

تبصره ۲- به منظور پایش و ارزشیابی برنامه های ترکیبی، لازم است دانشگاهها در ابتدای هر سال تحصیلی فهرست و مشخصات دروس پایه و تخصصی که طبق مجوز شورای آموزشی دانشکده ارائه می گردد را جهت بررسی و تایید نهایی، به دبیرخانه شورای آموزشی ذیربط (شورای آموزش پزشکی عمومی، شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی یا شورای آموزش داروسازی و تخصصی، حسب مورد) اعلام نمایند.

ماده ۷- لازم است نام اعضای هیات علمی مسئول و پاسخگوی درس قبل از شروع نیمسال تحصیلی یا چرخش(های) مربوطه بر روی پایگاه اینترنتی دانشگاه، دانشکده و یا گروه آموزشی مربوطه اعلام شود.

ماده ۸- برنامه زمانی درس و آزمون(ها) قبل از شروع نیمسال تحصیلی یا چرخش(های) مربوطه باید بر روی پایگاه اینترنتی دانشگاه، دانشکده و یا گروه آموزشی مربوطه اعلام شود.

ماده ۹- برای اطمینان از انطباق هویت پاسخ دهنده به سوالات با هویت دانشجو لازم است آزمونهای پایانی و تجمعی (Summative) بصورت حضوری انجام گیرد.

ماده ۱۰- ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در درس ترکیبی بر اساس میزان مشارکت در کلاسهای حضوری، فعالیت در سامانه آموزش الکترونیکی، انجام تکالیف و پروژه های درسی و نتایج امتحانات طول درس و پایانی درس خواهد بود و استاد هر درس مرجع اصلی ارزیابی دانشجو خواهد بود. تبصره- بهتر است هر درس ترکیبی حداقل یک تکلیف زمان دار داشته باشد که دانشجویان در طول نیمسال تحصیلی آن را انجام داده و به استاد مربوطه تحویل دهند. شرح تکلیف دانشجویان و زمان ارائه آن بایستی در شناسنامه درس به روشنی ذکر شده باشد.

ماده ۱۱- لازم است در پایان هر نیمسال تحصیلی، برگزاری درس از نظر: قابلیت دستیابی، سرعت، محتوا، چگونگی آزمون، توسط گروه آموزشی مورد ارزیابی قرار گیرد و نتیجه آن بر روی پایگاه اینترنتی دانشکده اعلام گردد.

تبصره- پایش و تغییر دروس فوق در سامانه آموزش الکترونیکی باید متناسب با تغییرات قانونی در برنامه آموزشی مصوب، منابع آزمونهای جامع و بازخوردهای ارزیابی پایان هر درس انجام گیرد و بر روی پایگاه اینترنتی دانشکده اعلام گردد.

ماده ۱۲- فعالیت دانشجویان در دروس ترکیبی بایستی توسط استاد مربوطه و با رهگیری در سامانه آموزش الکترونیکی انجام گیرد.

ماده ۱۳- لازم است آموزش دروس ترکیبی حداقل یکبار در هر ۵ سال و حسب ضرورت مفاد تبصره ماده ۱۱ این آیین نامه توسط دانشکده مجری دوره مورد بازنگری قرار گیرد و متناسب با نیاز نظام سلامت، شرایط بومی، درخواستها و نتایج و بازخوردهای اجرایی بر اساس الگوهای جهانی ارتقاء کیفیت گسترش یابد.

تبصره ۱- در دانشگاههایی که دارای "سامانه مدیریت یادگیری" (Learning Management System) استاندارد و مورد تایید هستند اجرای آموزش مجازی در دوره های دکترای عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) می تواند توسط واحد مربوطه در دانشگاه انجام گیرد و گزارش ارزشیابی جهت اعتباربخشی به دبیرخانه شورای آموزشی ذیربط (شورای آموزش پزشکی عمومی، شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی یا شورای آموزش داروسازی و تخصصی، حسب مورد) ارسال گردد.

تبصره ۲- در صورت موافقت دانشکده کلیه عملیات مدیریت سامانه آموزش الکترونیکی، تولید محتوای الکترونیکی (مطابق مصوبات شورایعالی برنامه ریزی علوم پزشکی)، و امور فنی و رایانه ای می تواند به یکی از واحدهای آموزش الکترونیکی (از راه دور)، دانشگاهها (مانند دانشکده های مجازی Virtual Schools، گروه آموزشی مجازی یا مراکز یادگیری الکترونیکی)، یا شرکت های دانش بنیان آموزشی مورد تایید واگذار شود. بدیهی است مسئولیت علمی و آموزشی مدرس، گروه آموزشی و دانشکده قابل واگذاری نیست.

ماده ۱۴- اعضای هیات علمی متقاضی استفاده از این آیین نامه لازم است حداقل دوره ICDL و یک کارگاه آموزش الکترونیکی را در مراکز معتبر و مورد تایید گذرانیده باشند.

ماده ۱۵- سایر مقررات مربوط به استانداردها، برنامه، آیین نامه و دستورالعملهای دوره های دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) در آموزش دروس مربوطه جاری خواهند بود. این آیین نامه در ۱۵ ماده، و ۸ تبصره در شصت و سومین جلسه شورایعالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۵/۳/۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ قابل اجراست.

